

03 ΚΟΙΝΩΝΙΑ

«Η ουλή
της Βηθλεέμ»:
Έργο του Banksy

Με την αυθεντική Φάτνη ενάντια στον σύγχρονο Ηρώδη!

■ ΤΟΥ **Νίκου Σταθόπουλου***

Είμαστε ενώπιον του μείζονος σκανδάλου στην ιστορία του πολιτισμού! Ο κόσμος των ριζοσπαστικών οραμάτων του παρόντος, καλείται να υπερασπιστεί ένα προσδιοριστικό ορόσημο της θρησκευτικής συνείδησης, τα Χριστούγεννα! Να τα υπερασπιστεί όχι «φιλολογικά» και σε έκρηξη τραντισιοναλισμού, αλλά με βιωματική ιδεολογικότητα, δηλαδή ως καίριο περιεχόμενο μιας σύγχρονης χειραφετητικής κουλτούρας με βαθιά λαϊκή αναγωγή. Όταν οι Μπακογιάννηδες του συντηρητικού ευπατριδισμού και των εθναρχικών τζακιών, στολίζουν με καλικάτζαρικο μοντερνισμό την Αθήνα, σηματοδοτούν τη μαρκετινίστικη αποϊεροποίηση μιας παράδοσης που συντηρεί εμμονικά το πάθος της υπέβασης, άρα είναι δραστική αντιπολίτευση στις συστημικές ιδεολογίες της προσαρμογής. Ο κόσμος που έχει ταυτιστεί με τον πλήρη αθεϊσμό, υποχρεούται, ναι, υποχρεούται να λάβει μέρος στα εν φάτνη δρώμενα όχι ως «επιστημονικός θεατής» αλλά ως αλλότροπος μανικός εγγυητής της απελευθερωτικής αλήθειας που διαδραματίστηκε εκεί. Να δει αυτή την αλήθεια χωρίς φιλολογία, να την «εκκοινωνήσει» σε ανταπόκριση προς τη βαθύτερη λαϊκή αίσθηση, να της «εκμαιεύσει» την ανατρεπτική πολιτικότητα του δήθεν «ουδέτερου» της, να αποκαταστήσει τις «μαγείες» που «ξήλωσε» ο Διαφωτισμός επιδιώκοντας την τελειοποίηση της ανθρώπινης αποπλάνησης μέσω της

χυδαιούλιστικής οικονομικοποίησης του ανθρώπου.

Η Φάτνη είναι το έσχατο οχυρό της ανθρωπίνης ελπίδας για «ουρανό», δηλαδή για μια ριζική χειραφέτηση με όρους καθολικής υπέρβασης της αναγκαιότητας: άλλωστε, υπό αυτή ακριβώς τη συναίσθηση, ο Μαρξ προσφώνησε υμνολογικά την Κομμούνα ως «έφοδο στον ουρανό». Και γενικά, ο Μαρξισμός, αν όχι το σύνολο των «ουτοπιών» που βουλήθηκαν μια αυτόνομη τροχιά (σε σχέση με τον γενέθλιο ριζοσπαστισμό του Διαφωτισμού), προσδιορίστηκαν παραστασιακά και ως αυτοσυνείδηση, με τα σχήματα και τα μοτίβα της κλασικής ιουδαιοχριστιανικής θρησκευτικής σκέψης. Η Φάτνη είναι η απόλυτη σημειολογία της αγαπητικής εχθρότητας προς τον κόσμο του χρήματος και των διακρίσεων, της μοναξιάς και της εκμετάλλευσης, της αποξένωσης και του κατακερματισμού.

Οι σύγχρονες ελίτ, προεκτείνοντας το πνεύμα του Διαφωτιστικού Φιλελευθερισμού και «εποικοδομούμενες» στη βάση του μεταβιομηχανικού καπιταλισμού (δηλ. της Μετανεωτερικότητας που συστατικά της είναι ο μηδενισμός, η χαοτικότητα, η ρευστοποίηση, το απόλυτο υποκείμενο): όχι απλώς επιβάλλουν έναν εκκοσμικευμένο «θεό», αλλά τον καταργούν πλήρως, εκκοσμικεύοντας τη μεταφυσική, μεταφέροντας το υπερβατικό στην υλική καθημερινότητα. Το δεσπόζον σήμερα «υποκείμενο της αυτοπραγμάτωσης», είναι ένα απροϋπόθετο άτομο που βιώνεται ως τελεσίδικος απτός θεός και αντιλαμβάνεται την υπέρβαση ως

απλές μετατοπίσεις και «αναβαθμίσεις» εντός του δεδομένου υλικού κόσμου. Η Φάτνη δεν εικονογραφεί μια «ανθρωπιστική μεταρρύθμιση» αλλά το ριζικώς Διαφορετικό, την απόλυτη Σχέση με πνεύμα βαθιάς ενότητας πέραν πάσης ηθικής ή νόμου. Παράλληλα, οι προσαρμοσμένες εκδοχές του Ριζοσπαστισμού, αδυνατώντας να αυτοπροσδιοριστούν εκτός των ορίων που θέσπισαν ο θετικισμός και ο επιστημονισμός: πρωτοπορούν σε έναν «δικαιωματικό αθεϊσμό» που εν ονόματι του «πολέμου ενάντια στην προκατάληψη και τον φανατισμό», απλώς μεταφέρει τον ζόφο της θρησκοληψίας στο κυρίαρχο πεδίο του «φιλελεύθερου user» με στενό βιολογικό κύκλο και «πρόνομο στην ανεπανάληπτη χοϊκή ζωή». Διότι είναι απόλυτα θρησκόληπτος δεισιδαίμων ειδωλολάτρης ο σύγχρονος «σκεπτόμενος πολίτης» της Μαζικής Δημοκρατίας που συντάσσεται από τη μιντιακή εξουσία με βάση «δημοκρατικά» στερεότυπα που εξαντλούνται σε ελεγχόμενους θεσμούς και βρίσκονται σε χειραγωγημένη διάδραση με τα ψυχοπαγιδευτικά στρατηγήματα της διαφημιστικής «φαντασίας». Και με τις δυο όψεις, η ουσία βρίσκεται σε έναν ανθρωπότυπο με καταναλωτική κουλτούρα αυτοκαθοριζόμενου νομάδα, που απλώς επιβιώνει όσο γίνεται πιο «απολαυστικά» με κινητήρια αίσθηση ζωής την «επιθυμία». Και όλο αυτό το αλλόκοτο ανθρωπόμορφο υβρίδιο, επενδεδυμένο διακοσμητικά με όλη την βιομηχανική φαντασία του Θεάματος, δε μπορεί παρά να εννοήσει τα Χριστούγεννα με παιδεία

showbiz, αισθητική τηλεοπτικού υπερθεάματος, ιδεολογία ειρηνικής ομαλότητας και αγαπητικής ανάπαυλας, και ηθική φιλανθρωπικού τηλεμαραθώνιου.

Το επίκαιρο συμπλήρωμα, με προοπτική «παγκοσμιοποιητικού χριστουγεννατισμού», είναι η «επαναστικοποίηση» της Φάτνης στη βάση των ιδεολογημάτων της Δικαιωματικής Αριστεράς (ο Χριστός «μετανάστης-πρόσφυγας», «απόκληρος καταληψίας», «κατατρεγμένος άπατρις», κ.λπ.). Μια Φάτνη τύπου City Plaza χωρίς Χριστό και Αστέρι.

Χριστούγεννα χωρίς Χριστό σε μια «εναλλακτική» φάτνη με καλικάτζαρους, ένα φαντασμαγορικό playmobil όπου καταργείται η παράδοση, και με πρώτη ύλη τη διαφημιστική εφευρετικότητα, εντείνεται ο απανθρωπισμός του ανθρώπου, η τοποθέτησή του σε ένα κούφιο Θέαμα.

Ωστόσο, τίποτα από αυτά δεν ισχύει. Η αντισυμβατικότητα της ενανθρώπησης βρίσκεται σε άλλες σημασίες που η λαϊκή θρησκευτικότητα τις προσλαμβάνει με την εγκυρότητα του οικείου ρίγους και καθόλου με τον διανοητικισμό. Ακόμα κι αν είσαι άθεος, δεν δικαιούσαι να πλαστογραφείς μια παράσταση που συνιστά το θεμέλιο μιας οργανικής ανθρωπολογίας και τη στηρικτική βάση μιας αντίληψης της ιστορίας. Γιατί αν και στο μέτρο που το κάνεις, είσαι απλά ένας χυδαίος γκαϊμπελίσκος. Από χρόνια η Σχολή της Φρανκφούρτης έχει καταδείξει την εγγενή φασιστικότητα του Διαφωτιστικού Λόγου.

Ο Χριστός δεν εισέρχεται στην ιστορία ως